

MEMO

Aan: Gebiedstafel Broekheurne
Van: Erik Back
Datum: 16 december 2022
Betreft: Bepalen speerpunten leefbaarheid in de Gebiedsagenda Broekheurne

Aanleiding

In de gesprekken in de Broekheurne is leefbaarheid een belangrijk onderwerp. Het gaat dan om de vraag of de mensen zich thuis voelen in de Broekheurne; wonen en werken ze in een sociaal veilig gebied, ziet de omgeving er aangenaam uit, zijn er mogelijkheden voor bewegen en vrijetijdsbesteding, hoe is het contact met de burens en met bezoekers. Ook recreatie en toerisme worden bij de leefbaarheid betrokken: wandelen, fietsen, horecabezoek, educatie voor mensen vanuit de woonwijken in o.a. het zuiden van Enschede, maar ook verblijfsrecreatie door mensen van verder weg.

Leefbaarheid voor wie?

De Broekheurne kent ongeveer 200 adressen, die staan voor evenveel huishoudens al dan niet gecombineerd met (agrarische) bedrijven in het gebied. Naar schatting wonen rond 500 mensen in de Broekheurne (0,3% van het aantal inwoners van Enschede). Een aantal mensen woont al lang (soms meer generaties) in de Broekheurne en zijn zelf, door hun werk of via familie en bekenden verbonden aan de agrarische sector. Het gebied kent ook bewoners die bewust hebben gekozen voor wonen in een landelijke omgeving, zonder zelf in de landbouw actief te zijn. Zij halen hun inkomen van elders of hebben soms ook een eigen bedrijf aan huis.

Aan de noordzijde buiten de Broekheurne wonen veel mensen in de woonwijken van Enschede-Zuid, voor die inwoners is de Broekheurne een gebied voor een wandeling, fietstochtje, sporttrondje etc.

Stadspeiling

Uit stadspeilingen (2019) valt op te maken dat bijna de helft van de bewoners van heel Enschede zegt elke week tenminste een keer het buitengebied te bezoeken. De ondervraagden beoordelen de kwaliteit van het buitengebied met een kleine acht en vinden de voorzieningen over het algemeen voldoende. Zeker voor wandelen en fietsen is de waardering hoog (bijna 100% vindt die voldoende) en dat percentage neemt wat af voor recreatie (90%), rustplaatsen (80%) en eenvoudige horeca (70%).

Aan de westzijde van de Broekheurne ligt recreatieplas Het Rutbeek. Min of meer tussen Het Rutbeek en de Broekheurne is een huisjespark gepland met circa 250 vakantiewoningen. Het besluit voer dit park valt niet binnen het gebiedsproces, maar voor de leefbaarheid en de recreatie(druk) in de Broekheurne heeft het besluit over het huisjespark wel gevolgen.

Ook mensen in het nabij gelegen landelijk gebied in Enschede en Haaksbergen komen in de Broekheurne en voelen zich meer of minder met het gebied verbonden. Dan gaat het ook om over-en-weer-gebruik van landbouwgrond: door bedrijven met hun gebouwen buiten het gebied en grond binnen de Broekheurne. Ook het omgekeerde komt voor.

Ervaringen rond leefbaarheid

De ervaringen rond leefbaarheid gaan over relaties (sociale cohesie), hinder en onveiligheid, wegen, landschap en recreatie.

Relaties in het gebied

Uit de gesprekken aan de keukentafels en de gebiedsbijeenkomsten blijkt dat de relaties tussen de bewoners over het algemeen goed zijn. Mensen groeten elkaar en zijn veelal bereid elkaar met praktische zaken te helpen. Vanuit de Buurtkring wordt daar ook veel op ingezet. In de bijeenkomsten van het gebiedsproces zijn de deelnemers bereid naar elkaar te luisteren en verschillende standpunten te respecteren. Een aantal bewoners merkt op dat de onderlinge betrokkenheid vroeger groter was. Bewoners van de Broekheurne waarderen de rust in het gebied, terwijl de stad met haar voorzieningen niet ver weg is. Boeren en burgers gaan vaak voldoende goed samen – er is wederzijds begrip. Toch vormen ze soms ook twee ‘gescheiden’ werelden. Door de discussie over het zonneveld vinden enkelen dat de verhoudingen achteruit zijn gegaan. Breed wordt gesignaleerd dat er geen ontmoetingsruimte is in de Broekheurne.

Hinder en onveiligheid

De leefbaarheid staat onder druk door de beleving van hinder en onveiligheid. Die gevoelens komen door afvaldump, vuilnis bij bankjes, overlast van bezoekers (honden), drugshandel, en naturisme ontmoetingsplek. Toezicht en handhaving zijn in de beleving van de bewoners vrijwel afwezig. Positief is dat Twence snel reageert op meldingen van rommel/afval in het buitengebied.

Wegen

Er zijn klachten over wegen, drempels, hobbels, smal, te snel rijden, ongelijke berm, veiligheid etc. De klachten zijn gevarieerd, naar inhoud, locatie en oplossing.

Landschap en recreatie

Diverse mensen zijn positief over het aantrekkelijke landschap met rust en ruimte. Anderen stellen dat het landschap niet meer overal goed in balans is: de huidige agrarische bedrijfsvoering laat in hun ogen te weinig ruimte voor variatie, biodiversiteit, ruigten etc.

Recreanten hebben behoefte aan rondjes om te lopen en fietsen. Ook zijn er zorgen over de komst van het huisjespark aan de recreatie plas Het Rutbeek (drukke, verkeer) en verstoring van de natuur door het mountainbikers.

Suggesties voor verbetering van de leefbaarheid

In de gesprekken zijn ook suggesties gedaan. Hier een samenvatting per onderwerp

Sociale cohesie

Kultuurhus / Multifunctioneel centrum

De Broekheurne kent geen gebouw voor buurtactiviteiten. Een buurtgebouw kan de saamhorigheid versterken. Zo'n gebouw kan je gebruiken voor allerlei activiteiten. Buurtkringbijeenkomsten, kinderboerderij, verkoop streekproducten, educatie over zonnepark, natuur en landschap, plek voor sport en bewegen, horeca, buurtfeesten etc. Zorgpunt is het beheer van een dergelijk Kultuurhus – kan het gebied dat opbrengen? Een ander mogelijkheid is om meer in te zetten op een informatiecentrum over nieuwe energie vormen in combinatie met lesruimte voor het LOC uit Enschede. Een multifunctioneel centrum geschoeid op een meer commerciële leest biedt meer zekerheid op het beheer van de locatie.

Gemeenschappelijke activiteiten

Gemeenschappelijk onderhoud voor bijvoorbeeld wandelpaden, een gezamenlijk voedselbos, ruimte geven aan Heerenboeren, volkstuintjes

Hinder en onveiligheid

Suggesties om wegen door te knippen en voor meer toezicht en handhaving; meer prullenmanden bij bankjes langs wandelroutes etc.

Opmerking gemeente: het doorknippen van wegen helpt niet – optie kan wel zijn om een weg aan beide zijden af te zetten. Prullenmanden trekken rotzooi vaak aan.

Wegen

Verbeter diverse wegen.

Opmerking gemeente: er is een meerjarig onderhoudsplan in de maak en voor de aanpak van te lage bermen wordt een apart programma opgezet.

Landschap en recreatie

Het landschap kan worden versterkt door de al aanwezige parels te verbinden, zoals langs de Bruninksbeek en de landgoederen.

Breid het stelsel uit van wandel- en fietsroutes, eventueel fietspaden langs asfaltwegen. Denk ook aan de rustpunten, stevige bankjes, vuilnisbakken die geleegd worden / mountainbikeroute verbinden van Broekheurne naar Rutbeek

Voorstel voor speerpunten

Wat iedereen samen bindt in het gebied is de trots en zorg voor de Broekheurne. Leefbaarheid – samen leven in een mooi gebied, dat is waar het uiteindelijk om gaat. Om de leefbaarheid verder te versterken willen we inzetten op de volgende punten:

Kultuurhus/Multifunctioneel centrum

Verkennen en daarna uitwerken wat een Kultuurhus / Multifunctioneel centrum kan inhouden, welke functies daarin passen, waar het kan liggen en wat de kansen en knelpunten zijn bij realisatie en exploitatie. Ga ook na of er wel echt behoefte is en voldoende belangstelling uit het gebied om een dergelijke voorziening langjarig te beheren. Zijn er ook andere vormen mogelijk dan gebaseerd op vrijwilligheid? Of kan er toch beter gezocht worden naar een concept met een meer commerciële basis waarmee de exploitatie en het beheer gedekt zijn?

Toezicht en handhaving

Met de gemeente verkennen wat de mogelijkheden zijn voor het versterken van toezicht en handhaving in het gebied.

Wegen

Met de gemeente het meerjarig onderhoudsplan en bermenplan afstemmen op de behoeften die in het gebied leven. De prioriteiten vanuit het gebied leggen naast de gemeentelijke voorstellen.

Landschap en recreatie

Voor het versterken van het landschap en het inpassen van routenetwerken voor wandelen en fietsen een ontwerp uitwerken.

Voor verblijfsrecreatie (dagactiviteiten, horeca, overnachting) de mogelijkheden onderzoeken in de stadsrand en in aansluiting op het kultuurhus

Gevraagd besluit

Aan de Gebiedstafel wordt gevraagd de Bestuurlijke Adviescommissie te adviseren om de vier voorstellen voor een vorm van Kulturhus / Multifunctioneel Centrum, toezicht & handhaving, wegen, landschap & verblijfsrecreatie als speerpunten aan te merken voor de Gebiedsagenda.

Dat betekent dat de mogelijkheden voor deze vier onderwerpen verder moeten worden onderzocht en dat de resultaten in de Gebiedsagenda hun plek krijgen.